

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.241/2021/6.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: dr. Horváth László ügyvéd, ügyvéd címe.

Az alperes: alperes, alperes címe.

Az alperes képviselője: Bárándy és Társai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe.

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 33.P.22.939/2020/16.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja. Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül az lap neve című lapban, a jogsértő közleménnyel azonos helyen és nyomdai megjelenítéssel saját költségén tegye közzé az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás:

Az lap neve XIV. évfolyam 17. számában közölt »cikk címe« című cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy az cég2 Kft. és az előző városvezetés szerződést kötött a település szabad pénzeszközeinek befektetésére vonatkozóan, valamint valótlanul állítottuk, hogy az cég2 Kft. befektetési tevékenységre vonatkozó engedélyét a Magyar Nemzeti Bank 2018 szeptemberében visszavonta”.

A felperest perköltségben marasztaló rendelkezést mellőzi, az általa fizetendő illeték összegét 12.000 (tizenkétezer) forintra leszálítja. Kötelezi az cég1 Korlátolt Felelősségű Társaságot (alperes címe.), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 81.300 (nyolcvanegyezer-háromszáz) forint perköltséget és az államnak – az állami adó- és vámhatóság felhívására, a felhívásban megjelölt módon, határidőben és számlára – 24.000 (huszonnégyezer) forint kereseti illetéket. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az cég1 Korlátolt Felelősségű Társaságot, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 14.400 (tizennégyezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget.

A felperest 16.000 (tizenhatezer) forint, az cég1 Korlátolt Felelősségű Társaságot 32.000 (harminckétezer) forint fellebbezési illeték – az előbbiekkal azonos módon – állam javára történő megfizetésére kötelezi.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes által szerkesztett lap neve című lapban 2020. szeptember 24-én „cikk címe” címmel cikk jelent meg, mely az alábbiakat tartalmazta:

[2] (cím:) „cikk címe

(lead:) Az előző városvezetés kötött szerződést a kerület szabad pénzeszközeinek befektetésére azzal a céggel, amelynek e tevékenységre vonatkozó engedélyét a jegybank még 2018-ban visszavonta. A korábbi polgármester, személy1 idején azonban ennek ellenére nem bontották fel a megállapodást, sőt – állítja az önkormányzat – települést 133 milliós kár is érthette. személy2 polgármester kivizsgálatná az ügyet.

(cikkszöveg:) település polgármesterének kezdeményezésére vizsgálóbizottság alakulhat az utóbbi idők egyik legnagyobb visszaélés-gyanús ügyének részletes feltárására. település már szeptember elején felszólította az érintett cég2 Kft. nevű céget a másfél év alatt – az önkormányzat véleménye szerint – jogalap nélkül kiutalt 133 millió forint visszafizetésére.

Az cég2 Kft.-vel a személy1 korábbi polgármester nevével fémjelzett előző vezetés 2018 januárjában kötött tanácsadási szerződést a kerület szabad pénzeszközeinek állampapírban történő befektetésére vonatkozóan. Visszaélésre utaló jel, hogy a cégnek az ehhez szükséges, kiegészítő befektetési tevékenységre szóló engedélyét a Magyar Nemzeti Bank 2018 szeptemberében visszavonta, de a szerződés ennek ellenére egészen 2019 októberéig érvényben volt. Ezenfelül a közjegyző által kirendelt igazságügyi szakértő megállapította: olyan állampapírok hozama után is jutalékot fizetett ki az önkormányzat a magáncég számára, amely állampapírok már a szerződéskötés előtt is a kerület birtokában voltak, vagyis azokkal tranzakciót nem hajtottak végre.

A létrehozandó eseti bizottság felállítására személy2 polgármester tesz javaslatot a 2020. szeptember 24-i képviselőtestületi ülésen. A vizsgálatot végző grémium hét főből áll majd, az települési frakciók mindegyike kijelölhet egy-egy tagot. A bizottság célja lesz a megkapott igazságügyi szakvélemény áttanulmányozása, következtetések levonása, jogi következmények mérlegelése, a képviselő-testület tájékoztatása és a szükséges további lépések megtétele”.

[3] A felperes helyreigazítási kérelmének az alperes a törvény szerinti határidőben nem tett eleget.

[4] A felperes keresetében az alperesnek az alábbi helyreigazító közlemény megjelentetésre kötelezését kérte.

„Az lap neve XIV. évfolyam 17. számában közölt „cikk címe” című cikkünkben valótlanul állítottuk az alábbiakat:

Az cég2 Kft. és az előző városvezetés szerződést kötött a település szabad pénzeszközeinek befektetésére vonatkozóan. Ezzel szemben a valóság az, hogy a szerződés tárgya vezetői döntéshozatal szakmai támogatása, az önkormányzati döntéshez szükséges információk, adatok biztosítása volt, befektetési tanács nélkül.

Nem felel meg a valóságnak, hogy az cég2 Kft. befektetési tevékenységre vonatkozó engedélyét a Magyar Nemzeti Bank 2018 szeptemberében visszavonta.

Nem felel meg a valóságnak, hogy az Önkormányzat a szerződéstől eltérően jogosulatlan jutalékot fizetett volna ki a megbízott gazdasági társaság részére”. A felperes a perrel felmerült perköltségének megfizetésére is igényt tartott.

[5] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[6] Érdemi ellenkérelmének végkövetkeztetése szerint a sérelmezett közlések való tényállítások. Az előző városvezetésnek a felperessel 2018. január 2-án megkötött szerződése szerint a megbízás tárgya indikatív ajánlatok kiértékelése és véleményezése volt, ajánlástétel nélkül, amely meghatározás a feladat tartalmát tekintve a megbízó pénzeszközeinek befektetésben való közreműködésnek (tanácsadásnak, véleményezésnek, döntéshozatal elősegítésének) felelt meg. A második állítást a pénzügyi befektetések terén laikus újságíró a szakértői véleményben bízva tette. A szakvélemény 8-9. és 10. oldalán, valamint 4. számú mellékletében szerepel az a megállapítás, hogy az MNB visszavonta a felperes – függő ügynökként – kiegészítő befektetési tevékenység végzésére vonatkozó engedélyét és törölte a tőkepiaci közvetítőkről vezetett nyilvántartásból. A harmadik közlésben nem azt állította, hogy az önkormányzat jogosulatlanul fizetett ki jutalékot, hanem az önkormányzat jogi álláspontját közölte a valóságnak megfelelően. Az önkormányzat és a vállalkozás közötti jogvita fennáll, az eseti vizsgálóbizottság létrehozásáról és a folytatandó eljárásról szóló tájékoztatás joga a sajtót a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (1) bekezdés és a 10. § alapján megilleti.

[7] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperest az alperes kiadója, az cég1 Kft. részére 76.200 forint perköltség, az állam javára 36.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[8] Az ügy eldöntése szempontjából releváns jogszabályok körében idézte Magyarország Alaptörvényének IX. cikk (1)-(3) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1) bekezdését és a 496. § (1) bekezdését, az Smtv. 4. § (1)-(3) bekezdését, 10. §-át, a 12. § (1)-(2) bekezdését.

[9] A sérelmezett közléseket – további konkretizálás nélkül – részben véleménynek (értékképletnek), részben pedig tényállításnak minősítette, kifejtve, hogy az írás tényeken alapuló véleményt fogalmaz meg, illetve része a közpénzzel kapcsolatos vitának. A megbízás tárgya értelmezhető úgy, hogy a felperes a véleményezéssel befolyásolja az önkormányzat döntését, ezért a cikk szerzője alappal következtethetett arra, hogy a felperes befektetési tanácsot ad a megbízójának. A szakvélemény alapján pedig következtethetett arra is, hogy a felperes engedély hiányában végezte tanácsadási tevékenységét. Az elsőfokú bíróság a közpénzek felhasználását a közügyek körébe tartozónak tekintette. A települési önkormányzat jelenlegi vezetése kifogásolta a szerződés alapján nyújtott szolgáltatást és a jutalék kifizetését, majd annak kivizsgálásáról döntött, így a közpénz felhasználására vonatkozó információkat az alperes jogosult volt a közvélemény elé tárni. A jelen per kereteit meghaladja a jutalék szerződésszerű teljesítésének értékelése. A bíróság végkövetkeztetése szerint a tényeken alapuló következtetéssel kapcsolatban nem lehet eredményesen sajtóhelyreigazítási eljárást kezdeményezni.

[10] A perköltségről a Pp. 81. § (1)-(2) bekezdése és a 82. § (1)-(2) bekezdése, a 83. § (1)-(2) bekezdése és a 499. § (1) bekezdés második mondata, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján rendelkezett. Az illetékre vonatkozó rendelkezést az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés b) pontja és a 42. § (1) bekezdés a) pontja figyelembevételével határozta meg.

[11] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett.

[12] Jogorvoslati kérelme az elsőfokú ítélet keresetével egyező tartalmú megváltoztatására és az alperes perköltségben marasztalására irányult.

[13] A felperes megítélése szerint az elsőfokú bíróság az okirati bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte és annak eredményeként levont jogkövetkeztetése is helytelen. A cikk tartalmához képest igazolta, hogy nem befektetési tanácsadási tevékenységet végzett a települési önkormányzat részére, hanem engedély nélkül is végezhető szaktanácsadási

tevékenységet; valamint azt is bizonyította, hogy engedélyét az MNB nem vonta vissza. A felperes mint függő ügynök a tevékenységét befejezte, és saját bejelentése alapján került sor az MNB-nyilvántartásból törlésére. Az erre vonatkozó okiratait bizonyítékként rendelkezésre bocsátotta.

[14] A csatolt szakvélemény készítője elemezte a felperes tevékenységét, részletesen kitérve az ügyre vonatkozó jogszabályra, majd azt állapította meg, hogy a felperes tevékenysége általános gazdasági tanácsadásnak, illetve közvetítésnek (tehát nem befektetési tanácsadási tevékenységnek) minősül. A sérelmezett közlések jogi minősítésénél is tévedett az elsőfokú bíróság, azok ugyanis nem következtetések, hanem tényállítások, amelynek valósága bizonyítható.

[15] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozta.

[16] Érvelése szerint a települési Önkormányzat és az cég2 Kft. között létrejött megbízási szerződés alapján a felperes tevékenysége egyértelműen és nyilvánvalóan a megbízó pénzeszközei befektetésben való közreműködését, tanácsadást, véleményezést (azaz ajánlatok kiértékelését), döntéshozatal elősegítését jelenti. A magyar nyelv szabályai szerint egy tervezett döntés és létrehozandó pénzügyi ügylet „a befektetési döntéshozatal előtti tanácsadást, konzultációt, közös értelmezést jelent, továbbá egy indikatív ajánlat kiértékelése és véleményezése nyilvánvalóan tanácsadásnak minősül (kvázi befektetési tanácsadás)”. A cikk szerzője alappal vonhatta le a következtetést, hogy a felperes befektetési tevékenységre vonatkozó engedélyét a Magyar Nemzeti Bank visszavonta, hiszen a cikk szerzője a számára rendelkezésre álló adatokból indult ki, továbbá a közjegyzői eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye is részben ekként tartalmazta az engedély visszavonását.

[17] A fellebbezés részben alapos.

[18] A jogorvoslati kérelem az elsőfokú ítélet egészére kiterjedt, ezért a határozatnak részjogerőre emelkedett rendelkezése nem volt. A felperes a felülbírálatot alapvetően a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére, a körülmények helytelen értékelésére és az anyagi jogi rendelkezésekbe ütköző jogkövetkeztetésre hivatkozva kérte.

[19] Az elsőfokú bíróság ugyan kimerítően idézte a sajtó-helyreigazítási perek elbírálására vonatkozó jogszabályi környezetet és a jogszabályértelmezés könnyítésének érdekében a Legfelsőbb Bíróság által elfogadott Polgári Kollégiumi állásfoglalásokat, valamint további, alkotmányos szempontokat is (indokolás [8]-[30] bekezdés), döntésének jogi indokolása mégis hiányos. A Pp. az írásba foglalt ítélet kötelező elemének tekintendő jogi indokolás tartalmi követelményeként – ide nem értve a 347. § (2) bekezdés c) pontját – nem a jogvita eldöntésénél elviekben, általánosságban irányadó jogi környezet ismertetését, a jogszabályok mechanikus felsorolását és idézését írja elő, hanem a bíróság által ténylegesen alkalmazott jogszabályoknak az eldöntendő tény- és jogkérdések szempontjából releváns rendelkezésekkel való összekapcsolását, szükség esetén értelmezését. Az értelmezés – amelybe a törvényi tényállás elemeinek a peradatokkal való megfeleltetése is beleértendő – nem mellőzhető akkor, ha a felek valamely közlés jogi értékelését eltérően ítélik meg.

[20] A jelen perben az elsőfokú bíróság – indokolásának [30]-[31] bekezdése szerint – a három sérelmezett közlést nem különítette el aszerint, hogy melyeket tekint tényállításnak és melyeket véleménynek (értékképletnek). A határozat további részéből azonban kikövetkeztethető, hogy mindhárom közlést az értékképlet kategóriájába sorolta. Ezzel kapcsolatos jogi okfejtését pedig az Alkotmánybíróság által a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban idézett, és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által megfogalmazott „vékony ténybeli alapokon nyugvó értékképletek” elfogadhatóságára alapította. Az EJEB a vélemény szabadság oltalma alatt állónak tekinti „az erős, túlzó jellegű

kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéleteket is [EJEB, Dichand és mások kontra Ausztria, (29271/95), 2002. február 26., 52. bekezdés]” [37]. A véleménynyilvánítás szabadságának határaival foglalkozó joggyakorlatban tehát a tényállítások és értékítéletek elkülönítése során az előbbi, ténybeli alapokon nyugvó értékítéleteknek szükségszerűen van olyan vonásuk, amely erőteljes, akár túlzó, felfokozott kritikát fejez ki, de egyéb okból mégis kiterjed rá a szólásszabadság védelmére.

[21] Ehhez képest az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a közlések egyike sem tartalmaz értékelést, azok megfogalmazása sem megjelenésében, sem szöveggörnyezetében nem értelmezhető bírálatnak, kritikának. Kifejezetten olyan állításoknak minősülnek, amelyek érdemi információs tartalommal, adatok közlésével járulnak hozzá a cikkben foglaltak megalapozottságához. Az első és a második közlés a szerződés tárgyát határozza meg, a második a felperes felügyeleti hatósága által a tevékenység végzésére vonatkozó engedélyének meghatározott időpontban visszavonását jelenti ki, egyik sem hordoz bírálati elemet és a szöveg egészét tekintve kifejezetten az olvasó informálását szolgálja, a bemutatott témára vonatkozó további adatok közlésével. Ennek alapján olyan tényállításnak minősülnek, amelyek tartalma egyértelműen és a valószínűség magas fokát elérő bizonyítottsággal igazolható.

[22] A fellebbező fél tehát alappal sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére minősítette az első közlést értékítéletnek, hogy maga is megállapította a szerződésben foglalt megbízotti tevékenységnek a befektetési tanácsadástól eltérő tartalmát a konkrét szerződéses rendelkezésekre utalva. A cikkben alkalmazott tárgymegjelölés (befektetési tanácsadás) nem értelmezhető a tartalom szempontjából lényegtelen tévedésnek, közömbös részletnek sem, éppen amiatt, hogy az alperes a szöveg későbbi részében azt állította, hogy az alperes e tevékenységet hosszabb időn keresztül szabálytalanul végezte és ennek ellenére jutalékként közpénzben részesült. Ezért nem lett volna elfogadható az alperesnek az elsőfokú bíróság által helyesként értékelt védekezése, amely szerint a tevékenység végső soron alkalmas a megbízó döntésének befolyásolására, így minősülhet befektetési tanácsadásnak. A további adatot – a második közlés sérelmezett tartalmát – ugyanis az alperes nem a köznyelvi általánosításra, hanem kifejezetten a befektetési tanácsadás engedélyköteles, tehát jogi meghatározásához kötődő voltára figyelemmel közölte a cikkben. Ez pedig kizárja, hogy a szerződésben foglalt tartalomtól, a megbízott kötelezettségének pontos meghatározásától elvonatkoztasson és ezzel kapcsolatos valótlán információt tárjon a nyilvánosság elé. Az első állítás az előbbiekre figyelemmel valótlán tény, amelynek helyreigazítását kellett volna elrendelni.

[23] A második közléssel kapcsolatos döntés a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapul. Az elsőfokú bíróság által feltárt ténybeli adatok és körülmények együttes értékelése nem vezethetett volna olyan megállapításra, hogy az MNB engedély visszavonásáról tett kijelentés is csupán ténybeli alapokon nyugvó értékelés. A szövegrészlet egyértelműen tényállítás, amelynek valósága bizonyítására – így az alperes kimentésére – a rendelkezésre álló szakvélemény sem alkalmas. A szakvélemény a megbízási szerződés szövegéből kiindulva több alkalommal kiemeli, hogy a felperes nem végzett befektetési tanácsadást, tevékenysége általános gazdasági tanácsadásnak volt tekinthető. Következésképpen az ezzel kapcsolatos engedély hatálya is teljesen irreleváns volt a megbízott feladatának ellátása szempontjából. A felperes a birtokában lévő okiratokkal kétséget kizáróan alátámasztotta, hogy az önkormányzattól különböző, más szerződési partnerével korábban fennállt, függő ügynöki jogviszonyának felmondására figyelemmel, saját bejelentése alapján törölte őt a felügyeleti hatóság a függő ügynökök nyilvántartásából. Ez a tevékenység nem feleltethető meg az önkormányzattal kötött szerződésben vállalt

kötelezettségekkel, tehát a függő ügynöki nyilvántartásból való törlést sem lehetett volna azonosítani a felperest a szerződés alapján nem terhelő, engedélyköteles tevékenységgel. Az alperes közléssel kapcsolatos gondatlanságának eredményeként a felperesről valótlán tényállítás jelent meg, amelynek helyreigazítását megalapozottan kérheti.

[24] A harmadik közlésről hozott bírósági döntésre vonatkozó, konkrét fellebbezési érvet a felperes nem adott elő, ezért azt sem tette egyértelművé, hogy az ítélet rendelkezését milyen okból kifogásolja. Az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe, hogy az önkormányzat és a felperes közötti szerződésből eredő, lezáratlan elszámolási vita eldöntése, a kifizetés jogszerűségéről való állásfoglalás meghaladja a jelen per kereteit. A szövegben feltételes módon megfogalmazott állítás („települést 133 milliós kár is érhet”) azonban kifejezetten az önkormányzat jogi álláspontjaként szerepel a fellebbezésben és a szövegben is („az önkormányzat véleménye szerint – jogalap nélkül kiutalt 133 millió forint”). A felperes keresetében foglaltak ellenére e közlés nem a kiutalás jogszerűtlenségének tényét állítja, hanem az információ forrásának jogi értékelését közli. Ilyen tartalmú szöveg helyreigazításának pedig – mint erre az elsőfokú bíróság egyebekben helyesen következtetett – nincs helye.

[25] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az első két közlésre vonatkozó döntést a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú ítéletet annak érdemi részében helybenhagyta.

[26] A helyreigazítás végrehajtásának módját a keresetben megjelölt feltételekkel rendelte el, a közzeendő szövegből azonban mellőzte az első állítással kapcsolatban való tényként megjelentetni kért részt. A perben nem került sor a felperesnek a megbízási szerződésből származó kötelezettségei pontos és részletes tartalmának feltárására, a megbízási szerződés tárgyának a valótlannak bizonyult tevékenységen túli vizsgálatára. A szerződés a megbízási tárgyaként a „(s)zaktanácsadás, közreműködés” meghatározást, annak kibontását pedig olyan részletességgel határozza meg, ami a keresetben megfogalmazott való tények további értelmezését, szükség esetén bizonyítását igényelné. Erre a felek által a jelen perben előterjesztett nyilatkozatok és kérelmek korlátai között a másodfokú eljárásban nincs lehetőség.

[27] Az elsőfokú ítélet részben megváltoztatására figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla módosította az elsőfokú perköltség és illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseket. A számítás alapjául a felperes 2/3 arányú pernyertességét vette figyelembe, és a feleket megillető jogi képviselői munkadíjak kölcsönös beszámításával [Pp. 82. § (2) bekezdés] csak a különbözet megfizetését rendelte el. A másodfokú perköltséget a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésére figyelemmel, két munkaóra alapulvételével számította ki és az összegeket a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján egybeszámította.

[28] A másodfokú illeték viselésére vonatkozó döntést a felmerült, 48.000 forint fellebbezési illeték megosztására figyelemmel hozta meg. Az alperes kiadója a közhasznúsággal kapcsolatos nyilatkozatot az eljárás folyamán nem tett, így az Itv. 5. § (2) bekezdése szerint őt az alperes pervesztességével arányosan terhelő illeték megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2021. május 25.

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Helga s.k.
előadó bíró

dr. Tóth Gabriella s.k.
bíró

